

PUBLIC ADMINISTRATION IN NATIONAL SECURITY AND PROTECTION OF PUBLIC ORDER

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-249-4-24>

ORGANIZATIONAL AND LEGAL MECHANISMS OF MODERN STATE POLICY IN THE FIELD OF CRITICAL INFRASTRUCTURE PROTECTION IN UKRAINE

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УКРАЇНІ

Strakhnitskyi Ya. O.

*Postgraduate Student at the Department of Public Administration
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynsky State Pedagogical University
Vinnytsia, Ukraine*

Страхніцький Я. О.

*аспірант кафедри публічного управління та адміністрування
Вінницький державний педагогічний університет імені
Михайла Коцюбинського
м. Вінниця, Україна*

Сучасна безпекова ситуація та глобальні геополітичні виклики свідчать про необхідність формування комплексної системи захисту національної безпеки країни. Белоусов А. В. акцентує увагу на тому, що для формування організаційно-правових механізмів державної політики у сфері захисту критичної інфраструктури важливо оперативно осягнути складність реальних проблем України та врахувати їх при реформуванні систем захисту [1].

Проблематика розбудови організаційно-правових механізмів державної політики захисту критичної інфраструктури досліджував також учений Бобро Д. Г. [2]. Аналізуючи досвід передових держав світу в цьому напрямі, вчений узагальнив ключові положення передового досвіду формування організаційно-правової структури державної політики у сфері захисту критичної інфраструктури:

1. Розробка нормативно-правової бази та регулярна її адаптація до поточних умов.
2. Визначення координуючого органу.

3. Використання методологічного підходу. Зокрема: формування переліку об'єктів критичної інфраструктури, моніторинг актуальних загроз та ризиків для об'єктів критичної інфраструктури, розробка планів реагування та регулярне тестування їх дієвості у конкретних умовах.

4. Підготовка кваліфікованих фахівців у сфері захисту об'єктів критичної інфраструктури.

5. Організація обміну інформацією та передовим практичним досвідом у сфері державної політики захисту критичної інфраструктури.

6. Розвиток державно-приватного партнерства сфері захисту об'єктів критичної інфраструктури [2].

Аналізуючи сучасні організаційно-правові аспекти реалізації державної політики у сфері захисту критичної інфраструктури України, варто відзначити позитивні кроки у її наближенні до практики розвинених світових країн. Сучасні аспекти державної інституційної політики у цьому напрямку можна охарактеризувати наступними особливостями:

1. Постановою КМУ від 12.07.2022 № 787 «Про утворення Державної служби захисту критичної інфраструктури та забезпечення національної системи стійкості України» [10] було створено Уповноважений орган у сфері захисту критичної інфраструктури – Державну службу захисту критичної інфраструктури та забезпечення національної системи стійкості України (ДЗКІ). Його визначено головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері захисту критичної інфраструктури та забезпечення національної системи стійкості.

2. На сьогодні затверджено ряд ключових нормативних актів, які регламентують основи державної політики у сфері захисту критичної інфраструктури:

– Закон України «Про критичну інфраструктуру» від 16.11.2021 № 1882 ІХ;

– Постанова КМУ від 09.10.2020 № 1109 «Деякі питання об'єктів критичної інфраструктури»;

– Постанова КМУ від 19.06.2019 № 518 «Про затвердження Загальних вимог до кіберзахисту об'єктів критичної інфраструктури»;

– Постанова КМУ від 09.10.2020 № 943 «Деякі питання об'єктів критичної інформаційної інфраструктури»;

– Наказ Адміністрації державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 15.01.2021 № 23 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо категоризації об'єктів критичної інфраструктури»;

– Рішення Правління Національного банку України від 20.04.2021 № 148 «Про об'єкти критичної інфраструктури в банківській системі України».

3. Законом визначено основні суб'єкти у сфері критичної інфраструктури, серед яких: Оператор критичної інфраструктури, Секторальний орган у сфері захисту критичної інфраструктури, Уповноважений орган у сфері захисту критичної інфраструктури.

4. Відповідно до ст. 11 Закону «Про критичну інфраструктуру», для цілей узгодження дій суб'єктів національної системи захисту критичної інфраструктури формується Реєстр об'єктів критичної інфраструктури., віднесення до якого здійснюється за сукупністю критеріїв, що визначають їх соціальну, політичну, економічну, екологічну значущість для забезпечення оборони країни, безпеки громадян, суспільства, держави і правопорядку [4]. Відповідно до ч. 1 ст. 8, віднесення об'єктів до критичної інфраструктури здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Цей напрямок регламентовано Постановою КМУ № 1109 від 09.10.2020 [8]. Даним нормативним актом також затверджено перелік секторів (підсекторів), основних послуг критичної інфраструктури держави та методика категоризації об'єктів критичної інфраструктури.

5. Згідно з п. 4 Порядку Секторальні органи разом з Операторами критичної інфраструктури здійснюють категоризацію об'єктів критичної інфраструктури своїх секторів [5].

З огляду на викладене, повноваження збирання, узагальнення, попередній аналіз даних щодо об'єктів критичної інфраструктури та пропозиції щодо включення таких об'єктів до Реєстру в межах визначених секторів и належить саме Секторальним органам. Сам Реєстр формується та ведеться Уповноваженим органом у сфері захисту критичної інфраструктури на основі пропозицій суб'єктів національної системи захисту критичної інфраструктури. Згідно зі ст. 10 Закону «Про критичну інфраструктуру» [4], щоб визначити рівень вимог щодо забезпечення захисту об'єктів критичної інфраструктури відповідно до рівня їх важливості для забезпечення окремих життєво важливих функцій у межах секторів критичної інфраструктури, здійснюється категоризація об'єктів відповідно до категорій, визначених Законом [4].

Варто також відзначити, що ідентифікація об'єктів критичної інфраструктури відповідно до ст. 3 Закону «Про критичну інфраструктуру» [4] належить до повноважень Секторальних органів у мирний час. Особливості ж захисту та правового режиму об'єктів критичної інфраструктури в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану, особливого періоду регулюються законами України «Про правовий режим воєнного стану» [3], «Про

правовий режим надзвичайного стану», «Про оборону України». Відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» забезпечення захисту об'єктів критичної інфраструктури у період воєнного стану здійснюється військовими адміністраціями. Військові адміністрації можуть встановлювати різні заходи правового режиму воєнного стану, зокрема, встановлення посиленої охорони критичних об'єктів. Військові адміністрації населених пунктів повинні мати інформацію про список об'єктів критичної інфраструктури, за які вони відповідають [3].

Отже, аналізуючи організаційно-правові аспекти реалізації державної політики у сфері захисту критичної інфраструктури, можна зробити висновок, що основні її вектори спрямовані на узгодження ключових питань узгодження архітектури системи захисту об'єктів критичної інфраструктури. Варто також відзначити позитивні кроки до формування нормативно-правової бази у цій сфері. При цьому варто зауважити, що окремі норми та механізми сьогодні не працюють. Це можна виправдати військовою агресією російської федерації та військовим станом, під час якого уряд має більш пріоритетні завдання, що пояснює порушення часових рамок, встановлених Законом. Не затверджені окремі порядки Реєстру та паспортизації критичних об'єктів.

Література:

1. Белоусов А. В. Наукові підходи до визначення ризику надзвичайних ситуацій як об'єкту управління. Наукові розвідки з державного та муніципального управління. 2015. №1. С. 224–235.
2. Бобро Д. Г. Удосконалення методології ранжування об'єктів критичної інфраструктури та їх віднесення до критичної інфраструктури: аналітична записка. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/krutuchna_infra-a7636.pdf
3. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 06.04.2000 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
4. Закон України «Про критичну інфраструктуру» від 16.11.2021 № 1882-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20#Text>
5. Наказ Адміністрації державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 15.01.2021 № 23 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо категоризації об'єктів критичної інфраструктури». URL: <https://cip.gov.ua/ua/>
6. Офіційний веб-портал The Department of Homeland Security. URL: <https://www.dhs.gov/>
7. Офіційний веб-портал National Infrastructure Simulation and Analysis Center. URL: <https://www.cisa.gov/NISAC>

8. Постанова КМУ від 09.10.2020 № 1109 «Деякі питання об'єктів критичної інфраструктури». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1109-2020_p#Text

9. Постанова КМУ від 09.10.2020 № 943 «Деякі питання об'єктів критичної інформаційної інфраструктури». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/943-2020_p#Text

10. Постанова КМУ від 12.07.2022 № 787 «Про утворення Державної служби захисту критичної інфраструктури та забезпечення національної системи стійкості України» URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/787-2022_p#Text

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-249-4-25>

**MODERN VISIONS OF STATE ADMINISTRATION
IN THE SPHERE OF STATE SECURITY AND PUBLIC ORDER
PROTECTION IN UKRAINE**

**СУЧАСНІ ВІЗІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ
ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ В УКРАЇНІ**

Токар М. Ю.

*Doctor of Science in Public
Administration,
Professor at the Department of Political
Science and Public Administration,
Director of the Research Institute of
Political Regionalism
Uzhhorod National University
Uzhhorod, Ukraine*

Токар М. Ю.

*доктор наук з державного
управління,
професор кафедри політології
і державного управління,
директор
Науково-дослідний інститут
політичної регіоналістики
Ужгородського національного
університету
м. Ужгород, Україна*

В умовах повномасштабної агресії путінського режиму Російської Федерації в Україну в 2022 році вкотре актуалізувалася проблема державної безпеки та охорони громадського порядку. Повноцінно ці аспекти до сьогодні не були вирішені, а відтак потребують глибокого переосмислення, виходячи із сучасних обставин геополітичного та внутрідержавного й регіонального становища. Реформа децентралізації,